

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Πράσινη Βίβλος για επαρκή, βιώσιμα και ασφαλή ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα

ΙΟΥΛΙΟΣ 2010 - Τεύχος 7/2010

Στις 7 Ιουλίου 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την Πράσινη Βίβλο για «επαρκή, βιώσιμα και ασφαλή ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα» [COM(2010)365 τελικό], η οποία αποτελεί το επιστέγασμα της κοινής πρωτοβουλίας των Επιτρόπων για την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις (Λάζλο Άντορ), για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις (Όλι Ρεν) και για την εσωτερική αγορά και υπηρεσίες (Μισέλ Μπαρνιέ).

Σύμφωνα με τα πορίσματα της Επιτροπής, το ζήτημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι τα τελευταία πενήντα χρόνια το προσδόκιμο ζωής του μέσου Ευρωπαίου αυξήθηκε κατά πέντε χρόνια, ενώ οι ηλικίες συνταξιοδότησης στο ίδιο χρονικό διάστημα εμφάνισαν γενική μείωση. Η έκθεση του 2009 για τη δημογραφική γήρανση έδειξε ότι, λόγω της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού, η μόνη πηγή ανάπτυξης έως το 2020 θα είναι η παραγωγικότητα της εργασίας (Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 29^{ης} Απριλίου 2009, σχετικά με τη δημογραφική γήρανση «Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της δημογραφικής γήρανσης στην ΕΕ»). Σε συνδυασμό μάλιστα με το ότι οι επιστημονικές έρευνες προμηνύουν την αύξηση του προσδόκιμου ζωής κατά επτά ακόμη χρόνια, η Επιτροπή προτείνει ως αναγκαία λύση την αύξηση του χρόνου παραμονής στην εργασία, διότι σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει είτε να μειωθούν σε μεγάλο βαθμό οι συντάξεις είτε να αυξηθούν σημαντικά οι συνταξιοδοτικές εισφορές. Η πρώτη λύση θεωρήθηκε κοινωνικά προβληματική, ενώ η δεύτερη κρίθηκε οικονομικά ασύμφορη.

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η εκτίμηση της Επιτροπής ότι ενώ το 2008 υπήρχαν τέσσερα άτομα σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών) για κάθε πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ηλικίας 65 χρονών και άνω, μέχρι το 2060 η αναλογία

αυτή θα μειωθεί σε δύο προς ένα. Η κατάσταση επιδεινώνεται ακόμα περισσότερο λόγω της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης που έχει ξεσπάσει την τελευταία διετία σε παγκόσμιο επίπεδο. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο εν λόγω κείμενο, η κρίση θα έχει σοβαρές επιπτώσεις και στις μελλοντικές συντάξεις, διότι πολλοί εργαζόμενοι θα χάσουν τη δουλειά τους και θα είναι άνεργοι για κάποιο χρονικό διάστημα, ενώ άλλοι θα αναγκαστούν να δεχτούν μείωση των αποδοχών τους ή λιγότερες ώρες εργασίας. Μια από τις προκλήσεις θα είναι να εξασφαλιστεί η διατήρηση επαρκούς επιπέδου συντάξεων ακόμη και σ' αυτές τις καταστάσεις.

Ενδεικτικό της σοβαρότητας της κατάστασης είναι η δήλωση του κ. Άντορ ότι «η σημερινή κατάσταση δεν είναι βιώσιμη». Για τους παραπάνω λόγους η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης σε όλα τα κράτη μέλη φαίνεται να αποτελεί μονόδρομο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Κομισιόν ζητά από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να βρουν τρόπους για την παραμονή των πολιτών για πολλά χρόνια στην αγορά εργασίας, ενώ τις ενθαρρύνει να προβούν στη θέσπιση ενός νέου νομικού πλαισίου για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού καθεστώτος ιδιωτικών ασφαλίσεων.

Η Πράσινη Βίβλος αγγίζει πολλές και διαφορετικές θεματικές ενότητες όπως η παράταση του εργασιακού βίου, η εσωτερική αγορά για τις συντάξεις, η κινητικότητα των συντάξεων στην ΕΕ, τα κενά στον ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο. Ακόμα, αναφέρεται στο μελλοντικό καθεστώς φερεγγυότητας των συνταξιοδοτικών ταμείων, στον κίνδυνο αφερεγγυότητας των εργοδοτών, στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και στη διακυβέρνηση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, η Πράσινη Βίβλος πραγματεύεται τα ακόλουθα ζητήματα:

α) εξασφάλιση επαρκών εισοδημάτων στη σύνταξη και διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Το εν λόγω κείμενο εστιάζει σε δύο στοιχεία: την επάρκεια και τη βιωσιμότητα. Αν υπάρξει κίνδυνος ανεπάρκειας των συντάξεων, μπορεί να υπάρξει πίεση για ad hoc αυξήσεις συντάξεων ή αύξηση της ζήτησης για άλλες παροχές, πράγμα που θα θέσει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα. Ομοίως, αν ένα συνταξιοδοτικό σύστημα δεν είναι βιώσιμο, τότε μακροπρόθεσμα, όταν θα χρειαστούν απότομες διορθώσεις, θα αποδειχθεί και ανεπαρκές.

β) επίτευξη σωστής χρονικής ισορροπίας μεταξύ της εργασίας και της σύνταξης και διευκόλυνση της παράτασης του εργασιακού βίου. Καθώς οι ηλικίες εξόδου από την αγορά εργασίας είναι ακόμη χαμηλές, το ερώτημα είναι αν, για την εξασφάλιση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων, θα ήταν χρήσιμο να καθοριστούν, σε επίπεδο ΕΕ, κοινές αρχές και λύσεις που θα εφαρμόζονται με διαφοροποιημένο τρόπο, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στα συνταξιοδοτικά συστήματα.

γ) εξάλειψη των εμποδίων για τους ανθρώπους που εργάζονται σε διαφορετικές χώρες της ΕΕ και των εμποδίων της εσωτερικής αγοράς για τα συνταξιοδοτικά προϊόντα. Όπως αναγράφεται στην πράσινη βίβλο, η αύξηση της ευελιξίας στην εργασιακή κινητικότητα υποστηρίζει την ικανότητα προσαρμογής της οικονομίας και ενισχύει το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο. Η πλήρης απελευθέρωση του δυναμικού της ενιαίας αγοράς θα μπορούσε να προσφέρει σημαντικά οφέλη σε όλους τους πολίτες.

δ) ασφαλέστερες συντάξεις στον απόηχο της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, και σήμερα αλλά και σε βάθος χρόνου. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την κάλυψη των νομοθετικών κενών σε επίπεδο ΕΕ με τη βελτίωση του καθεστώτος φερεγγυότητας των συνταξιοδοτικών, και με την αντιμετώπιση του κινδύνου αφερεγγυότητας των εργοδοτών.

ε) διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας για τις συντάξεις ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για το δικό τους εισόδημα μετά τη συνταξιοδότηση. Η Βίβλος προτείνει στα κράτη μέλη να μελετήσουν τη δημιουργία μιας αξιόπιστης υπηρεσίας παροχής συνταξιοδοτικών συμβουλών, έτσι ώστε οι καταναλωτές να διευκολύνονται στις επιλογές τους.

Η Γαλλία επιθυμεί να αυξήσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης από τα 60 στα 62 έτη έως το 2018, η Ισπανία εξετάζει το ενδεχόμενο να αυξήσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης από τα 65 στα 67 έτη, καθώς και η Γερμανία έως το 2029. Όσον αφορά την Ελλάδα, η Επιτροπή τόνισε ότι εάν δε γίνει μεταρρύθμιση του ελληνικού συνταξιοδοτικού συστήματος, το 2060 η χώρα θα επωμισθεί τις υψηλότερες κρατικές δαπάνες για τις συντάξεις, μετά το Λουξεμβούργο. Συγκεκριμένα, εκτιμάται ότι το 2060 οι κρατικές δαπάνες για τις συντάξεις στη χώρα μας θα ανέρχονται στο 12,5% του ΑΕΠ, έναντι 2,7% του ΑΕΠ που θα είναι ο μέσος όρος στην ευρωζώνη και 2,2% του ΑΕΠ ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27. Δεν πρέπει να παραληφθεί να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα το φαινόμενο των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων είναι εκτεταμένο, γεγονός που σημαίνει ότι η πραγματική μέση ηλικία συνταξιοδότησης είναι ακόμα μικρότερη. Σε χώρες εκτός Ευρώπης όπως οι Η.Π.Α. τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έχουν ξεπεράσει το 65^ο έτος της ηλικίας, ενώ στην Ιαπωνία προσεγγίζουν σε κάποιες περιπτώσεις το 70^ο έτος.

Η παρούσα Πράσινη Βίβλος προωθεί μια ευρωπαϊκή συζήτηση μέσω εκτενών και έγκαιρων διαβουλεύσεων για τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα και για τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να υποστηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών για χορήγηση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων. Προσεγγίζει ακόμα με ολοκληρωμένο τρόπο τις επιμέρους πολιτικές για την οικονομία, τα κοινωνικά ζητήματα και τις κεφαλαιαγορές και αναγνωρίζει τους δεσμούς και τις συνέργειες μεταξύ των συντάξεων και της γενικότερης στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για ανάπτυξη έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς.

Λαμβάνει υπόψη τις εργασίες της επιτροπής οικονομικής πολιτικής και της επιτροπής κοινωνικής προστασίας για τις συντάξεις. Η εν λόγω στρατηγική στοχεύει στην επίτευξη του 75% όσον αφορά την απασχόληση και προς τον σκοπό αυτό κρίνεται σκόπιμο να αυξηθούν σημαντικά σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα τα ποσοστά απασχόλησης των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 55 έως 65 ετών. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων συνταξιοδοτικής ανεπάρκειας, τα οποία ενδέχεται να είναι σημαντική αιτία φτώχειας για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, μπορεί επίσης να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου τον οποίο θέτει η στρατηγική «Ευρώπη 2020» όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, η ΕΕ συμβάλλει με μέτρα όπως η εποπτεία, ο συντονισμός και η αμοιβαία μάθηση. Τα σχετικά παραδείγματα περιλαμβάνουν την ανταλλαγή αποτελεσματικών πρακτικών, τη διενέργεια αξιολογήσεων από εμπειρογνώμονες του τομέα, τον καθορισμό στόχων και δεικτών και την κατάρτιση συγκρίσιμων στατιστικών. Η νομοθεσία της ΕΕ καλύπτει τον συντονισμό των δημόσιων συντάξεων στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης και περιλαμβάνει κανόνες για τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία, για τη φορητότητα και την προστασία των συμπληρωματικών (επικουρικών) συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, καθώς επίσης και κανόνες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ασφαλειών ζωής.

Στην Πράσινη Βίβλο διατυπώνεται πάντως με σαφήνεια ότι αρμόδια για τη χορήγηση συντάξεων παραμένουν τα κράτη μέλη και ότι σε καμία περίπτωση δεν τίθενται σε αμφισβήτηση τα προνόμια των κρατών μελών όσον αφορά τις συντάξεις ή τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων ούτε ισχυρίζεται ότι υπάρχει ένα «ιδανικό» συνταξιοδοτικό σύστημα που να ταιριάζει σε όλες τις περιπτώσεις. Βασική εν προκειμένω είναι η σημασία των αρχών της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και της εθνικής αλληλεγγύης. Στο συγκεκριμένο κείμενο η Πράσινη Βίβλος δεν κάνει ειδικές συστάσεις και δεν περιέχει σχόλια για το συνταξιοδοτικό σύστημα κανενός συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Η περίοδος της διαβούλευσης θα διαρκέσει τέσσερις μήνες (ξεκίνησε στις 7 Ιουλίου 2010 και λήγει στις 15 Νοεμβρίου 2010). Κατά το διάστημα αυτό κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις του και τις απόψεις του είτε στον ειδικό δικτυακό τόπο <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=pensions> είτε απευθείας στη διεύθυνση που αναγράφεται στο επίσημο έγγραφο της διαβούλευσης. Μετά το πέρας της διαβούλευσης, η Επιτροπή θα υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις λαμβάνοντας βέβαια υπόψη ότι τα ζητήματα του κοινωνικού κράτους εξακολουθούν να βρίσκονται υπό τον έλεγχο των εθνικών κυβερνήσεων και ως εκ τούτου τα περιθώρια παρέμβασης των Βρυξελλών είναι σχετικώς περιορισμένα. Μόνο σε περίπτωση σοβαρής δημοσιονομικής επιδείνωσης συνεπεία της αύξησης των δημοσιονομικών δαπανών, οι Βρυξέλλες έχουν αυξημένα περιθώρια παρέμβασης. Εξάλλου αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο κ. Άντορ, αλλά και οι Επίτροποι κ.κ. Όλι Ρεν και Μισέλ Μπαρνιέ θα παρακολουθήσουν τη διαδικασία της διαβούλευσης και την υποβολή των προτάσεων αυτών.

Η αναζήτηση του πιο αποτελεσματικού συνταξιοδοτικού μοντέλου αποτελεί κοινή μέριμνα τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Η διαμόρφωση μιας κοινής πλατφόρμας για την παρακολούθηση όλων των πτυχών της συνταξιοδοτικής πολιτικής, η ρύθμιση των σχετικών θεμάτων με ολοκληρωμένο τρόπο και η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη και τη διατήρηση επαρκών, βιώσιμων και ασφαλών συντάξεων. Δεδομένου της γήρανσης του πληθυσμού και της ταυτόχρονα υπάρχουσας χρηματοοικονομικής κρίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπαθεί να ανακαλύψει τις βέλτιστες πρακτικές (best practices) που θα επιτρέψουν να πραγματοποιηθούν οι ευρύτεροι οικονομικοί και κοινωνικοί στόχοι της Ένωσης.

Ευαγγελία Μαυραγάνη

DES, Δικηγόρος, Επιστ. Συνεργάτις ΚΔΕΟΔ,

Στέλεχος ΜοΠαΔιΣ

**ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΕ
(Ιούλιος 2010)**

● **ΔΕΕ C-194/08, Susanne Gassmayr, 01.07.2010**

Κοινωνική πολιτική – Οδηγία 92/85/ΕΟΚ – Εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων – Άρθρα 5, παράγραφος 3, και 11, σημεία 1 έως 3 – Άμεσο αποτέλεσμα – Έγκυος εργαζόμενη η οποία απαλλάχθηκε από την εργασία της κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της – Εργαζόμενη τελούσα σε άδεια μητρότητας – Δικαίωμα λήψεως επιδόματος εφημερίας

* * *

● **ΔΕΕ C-35/09, Paolo Speranza, 01.07.2010**

Έμμεσοι φόροι – Φόρος επί της αυξήσεως του εταιρικού κεφαλαίου – Άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 69/335/ΕΟΚ – Εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία επιβάλλει φόρο επί της καταχωρίσεως της πράξεως περί αυξήσεως του εταιρικού κεφαλαίου εταιρίας – Αλληλέγγυα και εις ολόκληρον υποχρέωση της εταιρίας προς την οποία εισφέρεται κεφάλαιο και του συμβολαιογράφου σε καταβολή του φόρου – Έλλειψη πραγματικής εισφοράς κεφαλαίου – Περιορισμός των τρόπων αποδέξεως

* * *

● **ΔΕΕ C-393/08, Emanuela Sbarigia, 01.07.2010**

Εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει τα ωράρια λειτουργίας και τις ημέρες αργίας των φαρμακείων – Εξαίρεση – Εξουσία των αρμόδιων αρχών για τη λήψη αποφάσεων

* * *

● **ΔΕΕ C-407/08 P, Knaufl Gips/Επιτροπή, 01.07.2010**

Αίτηση αναιρέσεως – Συμπράξεις – Γυψοσανίδες – Πρόσβαση στον φάκελο – Απαλλακτικά και ενοχοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία – Περιεχόμενο του όρου “επιχείρηση” – Οικονομική μονάδα – Εταιρία υπεύθυνη για τη συμπεριφορά της οικονομικής μονάδας – Επιχείρημα προβληθέν το πρώτον κατά την ένδικη διαδικασία

* * *

● **ΔΕΕ C-442/08, Επιτροπή/Γερμανία, 01.07.2010**

Παράβαση κράτους μέλους – Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Ουγγαρίας – Έλεγχος εκ των υστέρων – Μη τήρηση των κανόνων περί καταγωγής – Απόφαση των αρχών του κράτους εξαγωγής – Ένδικη προσφυγή – Καθήκον ελέγχου της Επιτροπής – Δασμοί – Είσπραξη εκ των υστέρων – Ίδιοι πόροι – Απόδοση – Τόκοι υπερημερίας

* * *

● **ΔΕΕ C-471/08, Parviainen, 01.07.2010**

Κοινωνική πολιτική – Οδηγία 92/85/ΕΟΚ – Προστασία της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων – Άρθρα 5, παράγραφος 2, και 11, σημείο 1 – Εργαζόμενη η οποία μετατίθεται σε άλλη θέση εργασίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της – Υποχρεωτική μετάθεση λόγω κινδύνου για την υγεία ή την ασφάλεια της εργαζομένης και του τέκνου της – Χαμηλότερη αμοιβή από τον μέσο όρο της αμοιβής που ελάμβανε προ της μεταθέσεως – Προηγούμενη αμοιβή αποτελούμενη από έναν βασικό μισθό και διάφορα επιδόματα – Υπολογισμός του μισθού τον οποίο δικαιούται έγκυος εργαζόμενη κατά τη διάρκεια της προσωρινής μεταθέσεώς της

* * *

● **ΔΕΕ C-99/09, Polska Telefonia Cyfrowa sp. z o.o., 01.07.2010**

Τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες – Οδηγία 2002/22/ΕΚ – Άρθρο 30, παράγραφος 2 – Φορητότητα των τηλεφωνικών αριθμών – Εξουσία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών – Άμεσες επιβαρύνσεις των συνδρομητών – Αποτρεπτικός χαρακτήρας – Συνεκτίμηση του κόστους

* * *

● **ΔΕΕ C-428/08, Monsanto Technology LLC, 06.07.2010**

Βιομηχανική και εμπορική ιδιοκτησία – Έννομη προστασία των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων – Οδηγία 98/44/ΕΚ – Άρθρο 9 – Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας με το οποίο κατοχυρώνεται ένα προϊόν που περιέχει γενετική πληροφορία ή που συνίσταται σε γενετική πληροφορία – Υλικό στο οποίο είναι ενσωματωμένο το προϊόν – Προστασία – Προϋποθέσεις

* * *

● **ΔΕΕ C-171/08, Επιτροπή ΕΕ/Πορτογαλία, 08.07.2010**

Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρα 56 ΕΚ και 43 ΕΚ – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων – Προνομιούχες μετοχές (“golden shares”) του Πορτογαλικού Δημοσίου στην εταιρία Portugal Telecom SGPS SA – Περιορισμοί στην κτήση μετοχών και τη διαχείριση ιδιωτικοποιημένης επιχειρήσεως – Κρατικό μέτρο

* * *

● **ΔΕΕ C-334/08, Επιτροπή/Ιταλία, 08.07.2010**

Παράβαση κράτους μέλους – Ίδιοι πόροι της Ενώσεως – Άρνηση αποδόσεως στην Ένωση ιδίων πόρων προερχομένων από μη σύννομες τελωνειακές άδειες – Ανωτέρα

βία – Απάτη των τελωνειακών αρχών – Ευθύνη των κρατών μελών – Νομότυπο της καταχωρίσεως των βεβαιωθέντων δασμών σε χωριστά λογιστικά βιβλία

● ΔΕΕ C-343/09, Afton Chemical Limited, 08.07.2010

Αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως – Κύρος – Οδηγία 2009/30/ΕΚ – Άρθρο 1, παράγραφος 8 – Οδηγία 98/70/ΕΚ – Άρθρο 8α – Ατμοσφαιρική ρύπανση – Καύσιμα – Χρήση μεταλλικών προσθέτων στα καύσιμα – Όριο περιεκτικότητας μεθυλοκυκλοπενταδιένυλου τρικαρβουνυλικού μαγγανίου (MMT) – Επισήμανση – Μελέτη επιπτώσεων – Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως – Αρχή της προφύλαξης – Αναλογικότητα – Ίση μεταχείριση – Ασφάλεια δικαίου – Παραδεκτό

● ΔΕΕ C-447/08 και C-448/08, Otto Sjöberg (C-447/08) και Anders Gerdin (C-448/08), 08.07.2010

Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Τυχερά παίγνια – Εκμετάλλευση τυχερών παιγνίων μέσω Διαδικτύου – Προώθηση παιγνίων διοργανούμενων σε άλλα κράτη μέλη – Δραστηριότητες επιφυλασσόμενες σε δημόσιους οργανισμούς ή φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα – Ποινικές κυρώσεις»

● ΔΕΕ C-558/08, Portakabin BV, 08.07.2010

Σήματα – Διαφήμιση στο Διαδίκτυο με βάση λέξεις-κλειδιά (“keyword advertising”) – Οδηγία 89/104/ΕΟΚ – Άρθρα 5 έως 7 – Εμφάνιση διαφημιστικών αναγγελιών με βάση λέξη-κλειδί πανομοιότυπη με σήμα – Εμφάνιση διαφημιστικών αναγγελιών με βάση λέξεις-κλειδιά που αναπαράγουν ένα σήμα με “μικρά λάθη” – Διαφήμιση για μεταχειρισμένα προϊόντα – Προϊόντα που κατασκευάστηκαν και τέθηκαν στο εμπόριο από τον κάτοχο του σήματος – Ανάλωση του δικαιώματος που παρέχεται από το σήμα – Τοποθέτηση ετικετών που φέρουν το όνομα του μεταπωλητή και αφαίρεση ετικετών που φέρουν το σήμα – Διαφήμιση, με βάση σήμα άλλου, για μεταχειρισμένα προϊόντα στα οποία περιλαμβάνονται, πέρα από προϊόντα που κατασκευάστηκαν από τον κάτοχο του σήματος, προϊόντα άλλης προελεύσεως

● ΔΕΕ C-271/08, Επιτροπή/Γερμανία, 15.07.2010

Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγίες 92/50/ΕΟΚ και 2004/18/ΕΚ – Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών – Ιδιωτική ασφάλιση γήρατος των δημοτικών υπαλλήλων – Απευθείας σύναψη συμβάσεων, χωρίς διαγωνισμό, με ασφαλιστικούς οργανισμούς προκαθορισμένους με συλλογική

σύμβαση συναφθείσα μεταξύ των κοινωνικών εταιρίων

● ΔΕΕ C-368/09, Pannon Gép Centrum Kft, 15.07.2010

Έκτη οδηγία ΦΠΑ – Οδηγία 2006/112/ΕΚ – Δικαίωμα εκπώσεως του φόρου εισροών – Εθνική ρύθμιση περί απώλειας του δικαιώματος εκπώσεως λόγω εσφαλμένου στοιχείου του τιμολογίου

● ΔΕΕ C-512/09, Επιτροπή/Ελλάδα, 15.07.2010

Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 2006/66/ΕΚ – Ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, καθώς και απόβλητα ηλεκτρικών σπηλών και συσσωρευτών – Παράλειψη εμπρόθεσμης μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη

● ΔΕΕ C-582/08, Επιτροπή/Μ. Βρετανία, 15.07.2010

Παράβαση κράτους μέλους – Φόρος προστιθεμένης αξίας – Οδηγία 2006/112/ΕΚ – Άρθρα 169 έως 171 – Δέκατη τρίτη οδηγία 86/560/ΕΟΚ – Άρθρο 2 – Επιστροφή του φόρου – Υποκείμενοι στον φόρο μη εγκατεστημένοι εντός της ΕΕ – Ασφαλιστικές πράξεις – Χρηματοοικονομικές πράξεις

● ΔΕΕ C-70/09 Alexander Hengartner, Rudolf Gasser, 15.07.2010

Συμφωνία μεταξύ, αφενός, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της και, αφετέρου, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων – Μίσθωση κυνηγετικής εκτάσεως – Περιφερειακός φόρος – Έννοια της οικονομικής δραστηριότητας – Αρχή της ίσης μεταχείρισεως

● ΔΕΕ C-74/09, Bâtiments και Ponts Construction και WISAG Produktionservice, 15.07.2010

Συμβάσεις δημοσίων έργων – Οδηγία 93/37/ΕΟΚ – Άρθρο 24 – Λόγοι αποκλεισμού – Υποχρέωση καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, φόρων και λοιπών τελών – Υποχρέωση εγγραφής εργοληπτών επί ποινή αποκλεισμού – “Επιτροπές εγγραφών” και αρμοδιότητές τους – Έλεγχος του κύρους πιστοποιητικών εκδιδόμενων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους μέλους εγκαταστάσεως των αλλοδαπών διαγωνιζομένων

● ΓεΔΕΕ T-335/08, BNP Paribas και BNL/Επιτροπή, 01.07.2010

Κρατικές ενισχύσεις – Μέτρα των Ιταλικών αρχών για ορισμένες τράπεζες υπό αναδιάρθρωση – Σύστημα

αναπροσαρμογής των φορολογητέων αξιών στοιχείων ενεργητικού – Απόφαση με την οποία το σύστημα χαρακτηρίζεται ως ενίσχυση ασύμβατη με την κοινή αγορά και διατάσσεται η ανάκτηση της ενισχύσεως – Προσφυγή ακυρώσεως – Πράξη αφορώσα ατομικώς τις προσφεύγουσες – Παραδεκτό – Έννοια του όρου “κρατική ενίσχυση” – Πλεονέκτημα – Επιλεκτικός χαρακτήρας – Υποχρέωση αιτιολογήσεως

• **ΓεΔΕΕ, T-53/08, Ιταλία/Επιτροπή, 01.07.2010**

Κρατικές ενισχύσεις – Αποζημίωση για απαλλοτρίωση λόγω δημοσίας ωφελείας – Παράταση της ισχύος μιας προνομιακής τιμής για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας – Απόφαση κηρύσσουσα την ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά – Έννοια του πλεονεκτήματος – Αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως»

• **ΓεΔΕΕ T-62/08, ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni/Επιτροπή, 01.07.2010**

Κρατικές ενισχύσεις – Αποζημίωση για απαλλοτρίωση λόγω δημοσίας ωφελείας – Παράταση της ισχύος μιας προνομιακής τιμής για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας – Απόφαση κηρύσσουσα την ενίσχυση ασύμβατη προς την κοινή αγορά και διατάσσουσα την αναζήτησή της – Έννοια του πλεονεκτήματος – Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης – Εκτέλεση της ενισχύσεως

• **ΔΕΕ T-411/07, Aer Lingus Group plc/Επιτροπή, 06.07.2010**

Ανταγωνισμός – Συγκεντρώσεις – Απόφαση κηρύσσουσα πράξη συγκεντρώσεως ασύμβατη προς την κοινή αγορά – Έννοια της συγκεντρώσεως – Διάθεση του συνόλου των αποκτηθεισών μετοχών προς επαναφορά της καταστάσεως που επικρατούσε πριν από την πραγματοποίηση συγκεντρώσεως – Άρνηση διαταγής κατάλληλων μέτρων – Αναρμοδιότητα της Επιτροπής

• **ΓεΔΕΕ T-44/06, Επιτροπή/Hellenic Ventures – Ελληνική Εταιρεία Επιχειρηματικής Πρωτοβουλίας ΑΕ, 07.07.2010**

Ρήτρα διαιτησίας – Δημιουργία και ανάπτυξη ταμείων χορηγήσεως αρχικών κεφαλαίων – Καταγγελία της συμβάσεως – Αγωγή στρεφόμενη κατά των εταιρών εταιρίας – Απαράδεκτο – Επιστροφή των προκαταβληθέντων ποσών – Τόκοι

• **ΓεΔΕΕ T-30/09, Engelhorn KGaA/Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ), 08.07.2010**

Κοινοτικό σήμα – Διαδικασία ανακοπής – Αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος peerstorm – Προγενέστερα λεκτικά κοινοτικά και εθνικά σήματα PETER STORM – Σχετικός λόγος απαραδέκτου – Κίνδυνος συγχύσεως – Άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 [νυν άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009] – Ουσιαστική χρήση των προγενέστερων σημάτων – Άρθρα 15 και 43, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 (νυν άρθρα 15 και 42, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009

• **ΓεΔΕΕ T-85/08, Exalation Ltd/Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ), 09.07.2010**

Κοινοτικό σήμα – Αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος Vektor-Lycorin – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Απουσία διακριτικού χαρακτήρα – Περιγραφικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009]

• **ΓεΔΕΕ T-85/08, Exalation Ltd/Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ), 09.07.2010**

Κοινοτικό σήμα – Αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος Vektor-Lycorin – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Απουσία διακριτικού χαρακτήρα – Περιγραφικός χαρακτήρας – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 [νυν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009]

εν ολίγοις

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ NEWSLETTER ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ικάρων 1, 55102 Καλαμαριά - Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310-486900 FAX: 2310-476366
<http://www.cieel.gr> e-mail: kdeod@cieel.gr

Πρόεδρος Δ.Σ.: Καθηγητής Β. Σκουρής
Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου
Γραμματέας: Δρ Γ. Τράντας

Υπεύθυνος σύνταξης: Α. Πετσέτας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΔΕΟΔ

Δημόσιες Συμβάσεις - Κρατικές Ενισχύσεις & αγορά

Δημόσιες Συμβάσεις- Κρατικές Ενισχύσεις & αγορά

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Δημόσιες Συμβάσεις – ΣΔΠ – Δίκαιο Κατασκευών – Κρατικές Ενισχύσεις – ΥΓΟΣ – Δημόσιο Δίκαιο Ανταγωνισμού – Απελευθέρωση Αγορών – Ενέργεια – Μεταφορές – Τηλεπικοινωνίες – Ταχυδρομικές υπηρεσίες – Δημοσιονομικό – Φορολογικό – Τεχνολογικό Δίκαιο

2/2009

Δημόσιες Συμβάσεις - Κρατικές Ενισχύσεις & αγορά

Άρθρα

Π. Βερβενιάτης – Μ. Βερβενιάτης

Ο προσδιορισμός της προθεσμίας υποβολής προσφορών και επίδραση αμειωτικής κατά το κοινοτικό δίκαιο και η προστασία των υποψηφίων

Α. Κασιμέριου

Συμβάσεις κάτω από το κοινοτικό χρηματικό όριο

Κ. Τσαοφί

Η νέα οικονομική οδηγία 2007/65/ΕΚ

Ε. Τσίδη

Πρόσβαση στα έγγραφα των διαγωνισμών και επεκτασιακό απόρρητο

Ευρωπαϊκή ημερίδα

Ανακοίνηση της Επιτροπής για τα μέλλον των μεταφορών

Σχόλια επί αποφάσεων

- αντισταθμιστικές παροχές για ΥΓΟΣ στις κεραίες μεταφορές
- επίσημη διαδικασία έρευνας σε ενίσχυση στις τηλεπικοινωνίες

2/2009

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΜΟΝΑΔΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δημόσιες Συμβάσεις- Κρατικές Ενισχύσεις & αγορά

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Δημόσιες Συμβάσεις – ΣΔΠ – Δίκαιο Κατασκευών – Κρατικές Ενισχύσεις – ΥΓΟΣ – Δημόσιο Δίκαιο Ανταγωνισμού – Απελευθέρωση Αγορών – Ενέργεια – Μεταφορές – Τηλεπικοινωνίες – Ταχυδρομικές υπηρεσίες – Δημοσιονομικό – Φορολογικό – Τεχνολογικό Δίκαιο

Άρθρα

Θ. Μπασιματζή

Οι κρατικές ενισχύσεις για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών και το άρθρο 86, παρ. 2 ΣυνΕΚ

Γ. Παυλίδης

Η επικάλυψη της πορείας προς μια ευρωπαϊκή αγορά αγροτικών υλικών

Μ. Οικονόμου

Ο θεσμός της διαπραχίας στις Συμμετέχουσες Επιχειρήσεις Ιδιωτικού Τομέα

Ευρωπαϊκή ημερίδα

Κανονισμός για την περιγραφή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Κοινότητας

Σχόλια επί αποφάσεων

- υπόθεση «Βασικού μετάλλου»
- απόφαση ΕΕ σε προώθηση – βόρος απόδοσης σε προαγωγή κατά κράτους μέλους
- απόφαση αποκλεισμού από διαγωνισμό συνδεδεμένων επιχειρήσεων
- ερμηνεία προϋποθέσεων απαιτούμενης ανάθεσης
- εδραίωση διαδικασίας συνεργασίας από τους κανόνες δημοσίων συμβάσεων
- κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας – φράση Dezzendorf
- υπηρεσίες γενικής οικονομικού συμφέροντος

3/2009

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΜΟΝΑΔΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ελληνική επιθεώρηση ευρωπαϊκού δικαίου

revue hellénique de droit européen

ελληνική επιθεώρηση ευρωπαϊκού δικαίου

revue hellénique de droit européen

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

4/2009

Τόμος 29
Οκτώβριος-Δεκέμβριος

Δίκαιο του Ανταγωνισμού και Ν. 703/77: οι πρόσφατες τροποποιήσεις

Η ενιαία και πολλαπλή δημοσίευση ως κριτήρια παραγραφής αξιώσεων και αδικημάτων στον διαδικτυακό τύπο

Υπόθεση KADI: Praeter Legem προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Η παγκόσμια φύση στο πλαίσιο της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Επακόπηση Νομολογίας

- ΔΕΚ - ΠΕΚ (Σεπτέμβριος - Νοέμβριος 2009)

- ΕΔΔΑ (Απρίλιος - Ιούνιος 2009)

Σχολιασμένη Νομολογία

- Αρχή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου

- Αρχή ελεύθερης επιλογής διενεργού του ασφαλισμένου σε σύμβαση ασφάλισης νομικής προστασίας

- Η γερμανική σύνταξη «Ρίστερ» παραβιάζει το κοινοτικό δίκαιο

- Συμβάσεις εξ αποστάσεως

- Διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων

- Δικονομικά προνόμια του Δημοσίου

- Η εισφορά υπεύθυνων τρίτων χωρών στην Ελλάδα με σκοπό την οικονομική επανένωση

- Η νομική φύση των ραδιοσυχνότητες

- Αστική ευθύνη τράπεζας από επενδυτικές υπηρεσίες

- Απόφαση του γερμανικού Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου για την κορρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ελληνική επιθεώρηση ευρωπαϊκού δικαίου

revue hellénique de droit européen

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

1/2010

Τόμος 30
Ιανουάριος-Μάρτιος

Άρθρα

Θ. Σκουρής

Η μεταρρύθμιση των Ευρωπαϊκών Συνθηκών και οι επιδράσεις της στην κοινοτική δικαιοσύνη

Ε. Περάκης

Η προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ΕΣΔΑ μετά την Συνθήκη της Λισαβόνας

Ν. Ε. Ζευγάλης / Ι. Κόκορης

Πολιτική Ανταγωνισμού μετά την Συνθήκη της Λισαβόνας

Επακόπηση Νομολογίας

- ΔΕΕ - ΓΕΔΕ (Δεκέμβριος 2009 - Φεβρουάριος 2010)

- ΕΔΔΑ (Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2009)

Σχολιασμένη Νομολογία

- Πλήν ως προς τον χαρακτηρισμό ενός προϊόντος ως παραγωγού

- Απαγόρευση διακρίσεων λόγω ηλικίας

- Ευθύνη του Δημοσίου για παραβίαση του δικαίου της Ένωσης

- Δικαιώματα Τουριστών εργαζομένων στο πλαίσιο της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας

- ΚΕΠΠΑ και διεθνής αντιτρομοκρατική πολιτική

- Οργανωτικό σύμβολο

- Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

- Αποζημίωση επίτηδη λόγω μεταβολής κτησης

Η ΕΕΕυρΔ, που εκδίδεται από το ΚΔΕΟΔ και τον Δ.Σ.Θ., ιδρύθηκε το 1981. Εκδίδεται στα ελληνικά και η θεματική της αναφέρεται στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, και ιδίως σε θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, διεθνούς οικονομικού δικαίου, δημοσίου διεθνούς δικαίου και ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Η θεματική των προσεχών τευχών της ΕΕΕυρΔ θα είναι αφιερωμένη στην Συνθήκη της Λισαβόνας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική Υποστήριξη Έρευνας 2007-2013
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΔΕΟΔ

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ Κοινοτικά Κείμενα Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΜΟΝΑΔΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ Κοινοτικά Κείμενα

Β' ΕΚΔΟΣΗ
ανθεωρημένη & συμπληρωμένη

ΤΟΜΟΣ I

Επιμέρους κατηγορίες ενισχύσεων
Μέτρα για την χρηματοπιστωτική κρίση

Επιμέλεια
Ευτυχία Μουσαμλεζί
Αικατερίνη Δ. Σγουριδου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΜΟΝΑΔΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ Κοινοτικά Κείμενα

Β' ΕΚΔΟΣΗ
ανθεωρημένη & συμπληρωμένη

ΤΟΜΟΣ II

Διαδικασία
Διαρθρωτικά Ταμεία

Επιμέλεια
Ευτυχία Μουσαμλεζί
Αικατερίνη Δ. Σγουριδου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ

BIBLIOTHÈQUE DE DROIT ÉCONOMIQUE INTERNATIONAL ET EUROPÉEN
Direction: Ev. Koutoupa-Rengakos

BIBLIOTHÈQUE DE DROIT ÉCONOMIQUE INTERNATIONAL
ET EUROPÉEN
Direction: Ev. Koutoupa-Rengakos

1

GEORGIOS PANOPOULOS

UNE MÉTHODE DE DÉLIMITATION DU DOMAINE D'APPLICATION DU DROIT PRIVÉ COMMUNAUTAIRE

Étude de droit international privé

Avant-propos : Ev. Koutoupa-Rengakos

Préface : Horatia Muir-Watt

CENTRE DE DROIT ÉCONOMIQUE INTERNATIONAL ET EUROPÉEN THÉSSALONIQUE
ÉDITIONS ANT. N. SAKKOULAS - BRUYLANT ATHÈNES

Prix Levy-Ullman
de la Chancellerie des Universités de Paris

BIBLIOTHÈQUE DE DROIT ÉCONOMIQUE INTERNATIONAL
ET EUROPÉEN
Direction: Ev. Koutoupa-Rengakos

2

THÉODOROS GALANIS

DROIT DE LA CONCURRENCE ET RÉGULATION SECTORIELLE: L'EXEMPLE DES COMMUNICATIONS ÉLECTRONIQUES

Avant-propos: Ev. Koutoupa-Rengakos

CENTRE DE DROIT ÉCONOMIQUE INTERNATIONAL ET EUROPÉEN THÉSSALONIQUE
ÉDITIONS ANT. N. SAKKOULAS ATHÈNES
BRUYLANT BRUXELLES